

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA APRŪPINIMAS VAISTAIS LIGONINĖSE

2012 m. vasario 28 d. Nr. VA-P-10-10-3
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 1-ojo audito departamento direktoriaus
2010-12-01 pavedimą Nr. P-10-10

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Rūta Obcarskienė (grupės vadovė)
Viktorija Kazakova
Vyrmandas Jašmontas

Auditas pradėtas 2010-12-01
Auditas baigtas 2012-02-28

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

SANTRAUKA

Ligoninės už suteiktas paslaugas gyventojams, apdraustiems privalomuoju sveikatos draudimu, lėšas gauna iš privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto pagal Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytas bazines kainas. Kokia dalis šių lėšų turi būti skiriama vaistams, šalies mastu nėra nustatyta. Ligoninės išlaidų, skirtų vaistams, dalį nustato ligoninės steigėjas (steigėjai) arba paveda tai patvirtinti pačiai ligoninei. Duomenys apie ligoninių patirtas išlaidas vaistams renkami, tačiau apibendrintų duomenų apie ligoninių išlaidas vaistams nėra. 60 apklaustų ligoninių pateiktais duomenimis, išlaidų vaistams dalis nuo gautų už suteiktas paslaugas lėšų 2009–2010 m. vidutiniškai sudarė 7 proc. Vaistams skiriamų išlaidų dalis didžiosiose ligoninėse skiriasi 6,5 karto, regioninėse ir rajonų – 4 kartus, slaugos ir palaikomojo gydymo – daugiau kaip 10 kartų.

Ligoninės aprūpinamos vaistais šiais būdais: perka pačios, tiekėjai joms tiekia Valstybinės ligonių kastos centralizuotai perkamus vaistus, dalį vaistų gauna paramos būdu. Nustatėme, kad 60 apklaustų ligoninių vaistams per metus iš viso išleidžia apie 100 mln. Lt. Valstybinė ligonių kasa kasmet centralizuotai perkamų vaistų nuperka už 85 mln. Lt. Paramos būdu gaunamų vaistų dalis ligoninėse – apie 10 proc. visų ligoninėse vartojamų vaistų.

Kadangi Privalomojo sveikatos draudimo fondo ir ligoninių biudžetų lėšos vaistams ribotos, labai svarbu, kad veiksmingi vaistai ligoninėse būtų įsigyti geriausia (primitiniausia) kaina. Todėl atlikdami valstybinį auditą „Aprūpinimas vaistais ligoninėse“ vertinome, ar ligoninės vaistais aprūpinamos efektyviai.

Audito procedūras atlikome Sveikatos apsaugos ministerijoje ir Valstybinėje ligonių kasoje. Audito metu išsiuntėme klausimyną 70 ligoninių (didžiųjų, regioninių, rajoninių ir slaugos), atsakymus gavome iš 60-ies. Taip pat nagrinėjome Pasaulio sveikatos organizacijos skelbiamą informaciją apie užsienio šalių: Danijos, Norvegijos, Suomijos, Austrijos, Latvijos ir kitų valstybių patirtį ir gerąją praktiką.

IŠVADOS

1. Vaistai ligoninėse vartojami nepakankamai racionaliai:
 - 1.1. Sveikatos apsaugos ministerija nenustatė reikalavimų ligoninėse rengiamoms ligų gydymo schemoms, nekoordinuoja ligų gydymo schemų rengimo, neužtikrina jų taikymo visose ligoninėse, todėl šios schemos parengtos mažiau kaip pusei dažniausiai ligoninėse gydomų ligų, taikomų schemų skaičius panašiose ligoninėse skiriasi kelis kartus, skirtingos ligoninės taiko skirtingas gydymo schemas, o slaugos ligoninėse jos iš viso netaikomos (1 dalis, 10–14 psl.).

- 1.2. Nėra bendro ligoninėse gydymui vartojamų vaistų sąrašo, nenustatyti vaistų sąrašų ligoninėse sudarymo kriterijai, todėl šie sąrašai ligoninėse skiriasi kiekybiniu ir kokybiniu požūriu. Tokias pačias paslaugas teikiančių ligoninių į sąrašą įrašytų vaistų skaičius skiriasi kelis kartus (1 dalis, 14–17 psl.).
2. Ligoninės perka vaistus nepakankamai efektyviai:
- 2.1. Kadangi nėra ligų gydymo schemų ir vaistų sąrašų, o dauguma ligoninių neturi galimybių atlikti išsamios farmakoekonominės analizės ir tinkamai įvertinti veiksmų, turinčių įtakos gydymo efektyvumui, kai kurios neperka reikalingų vaistų, taip pat antrinio pasirinkimo ir didesnės terapinės vertės vaistų (2 dalis, 18–19 psl.).
- 2.2. Viešųjų pirkimų procedūrų vidutinė trukmė ligoninėse yra daugiau kaip 100 dienų. Pirkimai per CPO vyksta kelis kartus greičiau. Tačiau tik keletas ligoninių vaistų pirkto per CPO, nes CPO dinaminė pirkimų sistema pradėjo veikti neseniai, be to, buvo maža vaistų pasiūla, netinkamai parengtos preliminarinės sutartys ir specifikacijos. (2 dalis, 21–23 psl.).
- 2.3. Ligoninės nevykdė bendrų vaistų pirkimų. Tų pačių vaistų įsigijimo kainos ligoninėse skiriasi kelis kartus. Užsienio šalių praktika rodo, kad vykdant bendrus pirkimus vaistų kainos sumažėjo iki 20 proc., racionaliau panaudojami žmogiškieji ištekliai. (2 dalis, 24–26 psl.).
- 2.4. Šalies mastu nėra priemonių, padedančių ligoninėms vaistus įsigyti pigiau. (2 dalis, 26–27 psl.).
3. Ligoninės nepakankamai efektyviai aprūpinamos centralizuotai perkamais vaistais:
- 3.1. Centralizuotai perkamų vaistų sąrašo sudarymo tvarkoje yra trūkumų (3 dalis, 28–32 psl.).
- 3.2. Šių vaistų poreikis nustatomas netiksliai, jų tiekimo procesas ligoninėms nelankstus (3 dalis, 32–35 psl.).
- 3.3. Nenumatyta priemonių centralizuotai perkamų vaistų kainai mažinti (3 dalis, 35–36 psl.).

REKOMENDACIJOS

Sveikatos apsaugos ministerijai:

Siekiant užtikrinti racionalų vaistų vartojimą, ligoninėse teikiamų paslaugų kokybę:

1. Koordinuoti ligų gydymo schemų taikymą ligoninėse. (1.1. išvada)
2. Nustatyti vaistų sąrašų sudarymo ligoninėse kriterijus, užtikrinti, kad šie sąrašai ligoninėse būtų periodiškai atnaujinami ir taikomi. (1.2. išvada)

Siekiant efektyviai aprūpinti ligonines vaistais:

3. Numatyti ir vykdyti priemones, kurios padėtų aprūpinti ligonines vaistais geriausia (priimtinausia) kaina (2 ir 3 išvados):

3.1. svarstyti galimybę organizuoti vaistų pirkimo ligoninėms procedūras centralizuotai;

3.2. bendradarbiaujant su CPO tobulinti preliminariąsias vaistų pirkimo sutartis, siekti didesnio CPO siūlomų vaistų asortimento ir kainų mažinimo;

3.3. periodiškai atlikti ligoninėse vartojamų vaistų pirkimo ir suvartojimo analizę, kurios rezultatai būtų skelbiami viešai.

4. Tobulinti centralizuotai perkamų vaistų sąrašo sudarymo tvarką, atsisakant perteklinių reikalavimų ir detaliau reglamentuojant sąrašo sudarymo procesus. (3.1. išvada)

5. Užtikrinti, kad (3.1. išvada):

5.1. centralizuotai perkamų vaistų sąrašas būtų atnaujinamas kasmet, jame įrašyti vaistai atitiktų teisės aktuose nustatytus kriterijus;

5.2. vaistai, išbraukti iš centralizuotai perkamų vaistų sąrašo, tačiau būtini teikiant gydymo paslaugas, būtų įrašyti į ligoninių vartojamų vaistų sąrašus ir (ar) kompensuojamųjų vaistų sąrašus.

Valstybinei ligonių kasai:

1. Siekiant tiksliau nustatyti centralizuotai perkamų vaistų poreikį, periodiškai atlikti šių vaistų pirkimo ir vartojimo analizę, kurios rezultatai būtų skelbiami viešai. (3.2. išvada)

2. Siekiant efektyviau aprūpinti ligonines centralizuotai perkamais vaistais, tobulinti šių vaistų tiekimo ligoninėms procesą (įvertinus vaistų likučius ligoninėse, juos perskirstyti, numatyti lankstesnes vaistų tiekimo ligoninėms sąlygas). (3.2. išvada)

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planas pateiktas ataskaitos 17 priede.